

PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY

Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 14 im. Adama Mickiewicza w Zabrze

(z dnia 16 września 2019 roku)

(nr SP 14/410/36C/18)

Spis treści:

Wstęp	str. 4.
Misja szkoły.....	str. 5.
Model absolwenta szkoły	str. 6.
Diagnoza potrzeb wychowawczych i środowiskowych społeczności szkolnej	str. 6.
Standardy pracy wychowawczo-profilaktycznej szkoły	str. 10.
Cele szkolnych oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych.....	str. 11.
Zasady realizacji programu	str. 15.
Główne zadania na rok szkolny 2019/2020	str. 31.
Uczestnicy realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego	str. 31.
Ewaluacja programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły.....	str. 35.

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r. poz. 1189).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59).
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487).
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 783).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 957).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249).
- Priorytety Ministra Edukacji Narodowej na dany rok szkolny.
- Statut Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 14 im. A. Mickiewicza w Zabrze

WSTĘP

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny realizowany w Szkole Podstawowej nr 14 z Oddziałami Integracyjnymi im. Adama Mickiewicza w Zabrzu opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez radę pedagogiczną, radę rodziców i samorząd uczniowski, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy. Treści szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły i wewnątrzszkolnym systemem oceniania. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej.

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki zagrożeń dzieci i młodzieży

Profilaktyka to ochrona ucznia i jego rozwoju przed zagrożeniami oraz reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Przejawia się przez zabezpieczanie i zapobieganie przed tym, co uznajemy za wychowawczo niekorzystne dla prawidłowego rozwoju ucznia. Każde świadome i pożądane oddziaływanie pedagogiczne jest jednocześnie działaniem profilaktycznym. Kształtując u uczniów wartościowe cechy, jednocześnie zapobiegamy powstawaniu cech niepożądanych.

Działania profilaktyczne opierają się w głównej mierze na **profilaktyce uniwersalnej** odnoszącej się do całej niezdiagnozowanej populacji i jej podgrup. Celem profilaktyki uniwersalnej jest redukcja czynników ryzyka, odroczenie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych i zapobieganie nowym przypadkom. Główne działania to dostarczenie wiedzy i uczenie najważniejszych umiejętności psychologicznych i społecznych, niezbędnych do zapobiegania problemom. Realizowany jest poprzez niesienie wszelkiej pomocy, wsparcia i właściwej edukacji uczniów w wieku od 6 do 15 lat.

W szkole realizowane są działania także z zakresu **profilaktyki selektywnej** i **wskazującej** w przypadku zdiagnozowania u uczniów wystąpienia zachowań ryzykownych.

MISJA SZKOŁY

Misją szkoły jest

- zapewnienie pomocy uczniom we wszechstronnym rozwoju fizycznym, intelektualnym, emocjonalnym, społecznym i duchowym
- kształcenie i wychowanie w duchu wartości i poczuciu odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata,
- kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, także przedstawicielami innych kultur
- uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości jako postawy życia w społeczeństwie i w państwie,
- wychowanie w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych
- budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji
- przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych; kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców
- oferowanie pomocy psychologicznej i pedagogicznej uczniom i rodzicom.

MODEL ABSOLWENTA SZKOŁY

Uczeń kończący naszą szkołę dobrze funkcjonuje w swoim środowisku, w domu i w szkole. Jest pogodny, ma pozytywny, choć nie bezkrytyczny stosunek do otaczającej go rzeczywistości. Posiada umiejętność efektywnego komunikowania, współpracy oraz kontrolowania własnych emocji. Jest świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata. Dbą o swoje zdrowie i sprawność fizyczną. Traktuje zdobywanie wiedzy jako podstawę własnego rozwoju. Niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i talentów będzie wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Absolwent jest:

- dobrym obywatelem, świadomym swych praw i obowiązków, posiadającym godność, poczucie własnej wartości, szanującym prawa innych;
- człowiekiem aktywnym, ciekawym świata i wiedzy, ma różnorodne zainteresowania, chętnie gromadzi różne wiadomości;
- człowiekiem uczciwym, tolerancyjnym i odpowiedzialnym, odróżniającym dobro od zła, kierującym się zasadami moralnymi;
- człowiekiem dbającym o własny rozwój duchowy, wrażliwym na piękno, szanującym dorobek ludzkości w dziedzinie kultury sztuki;
- człowiekiem dbającym o zdrowie i kondycję fizyczną oraz świadomym ich zależności od stanu środowiska naturalnego.

DIAGNOZA POTRZEB WYCHOWAWCZYCH I ŚRODOWISKOWYCH SPOŁECZNOŚCI SZKOLNEJ

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników ewaluacji (wewnętrznej i zewnętrznej),
- ewaluacji działań w roku szkolnym 2018/2019 wynikających z programu wychowawczego i programu profilaktyki
- wniosków i analiz (wnioski z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych oraz wnioski wynikające z ankiet kierowanych do rodziców, uczniów i nauczycieli),

- innych dokumentów i spostrzeżeń ważnych dla szkoły (uwagi, spostrzeżenia, wnioski nauczycieli, uczniów, rodziców).
- Priorytety Ministerstwa Edukacji Narodowej na rok szkolny 2019/2020:
 - Profilaktyka uzależnień w szkołach i placówkach oświatowych.
 - Wychowanie do wartości przez kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych

Zasoby Szkoły:

Szkoła Podstawowa nr 14 z Oddziałami Integracyjnymi im. Adama Mickiewicza w Zabrze prowadzi oddziały integracyjne, w których wraz z pełnosprawnymi dziećmi uczą się ich niepełnosprawni rówieśnicy. Pomimo dużej liczebności uczniów żaden z nich nie jest anonimowy.

Szkoła dysponuje wyspecjalizowaną kadrą nauczycielską, która jest przygotowana do realizowania programów profilaktycznych i wychowawczych.

Szkoła dysponuje także bazą dydaktyczną, salami lekcyjnymi i wyposażeniem technicznym, które sprzyjają skutecznemu organizowaniu działań: gabinety do prowadzenia zajęć specjalistycznych, sala teatralna, pracownie komputerowe, tablice interaktywne w klasach zarówno pierwszego, jak i drugiego etapu edukacyjnego.

Środowisko rodziców jest dosyć zróżnicowane, jednakże znaczna ich część angażuje się w działania szkoły współorganizując pikniki środowiskowe, uroczystości szkolne i klasowe. Szkoła wspiera zaangażowanie rodziców, jest otwarta na realizację ich pomysłów z obszaru działań wychowawczych i profilaktycznych. Lokalna społeczność angażuje się w sprawy szkoły, czego wyrazem jest zgłaszanie do budżetu partycypacyjnego przez jej przedstawicieli projektów związanych ze szkolną infrastrukturą.

Analiza potrzeb:

I. W wyniku ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej w marcu 2016r. ustalono, że:

- uczniowie nie czują się wystarczająco doceniani przez nauczycieli
- w trakcie zajęć dydaktycznych nie wykorzystuje się w stopniu zadowalającym multimediiów.

II. W wyniku ewaluacji wewnętrznej wymagania „Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne” przeprowadzonej w roku szkolnym 2018/19 wyłoniono następujące mocne strony szkoły oraz obszary problemowe:

Mocne strony szkoły:

1. Szkoła zapewnia uczniom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu (96%) oraz odpowiednie warunki do nauki, w tym pomoc w nauce. (98%).
2. Szkoła wspiera rozwój zainteresowań i uzdolnień uczniów (88%).
3. Uczy organizacji spędzania czasu wolnego i umożliwia aktywność fizyczną uczniów (około 70%).
4. Kształtowane są postawy prospołeczne, w tym możliwość uczestnictwa w działaniach z zakresu wolontariatu (84%).
5. Rodzice i uczniowie biorą udział w ustalaniu celów i zadań programu profilaktyczno –wychowawczego.
6. Uczniowie wiedzą do kogo zwrócić się w trudnej sytuacji (98%).
7. Prawie wszyscy uczniowie wiedzą jakich zachowań się od nich oczekuje, znają swoje prawa i obowiązki w szkole.
8. Prawie wszyscy nauczyciele reagują na niewłaściwe zachowania uczniów.
9. Rodzice i szkoła współpracują w zakresie przestrzegania norm społecznych i zapewnienie bezpieczeństwa (74%)
9. Rodzice mają możliwość dzielenia się z nauczycielami swoimi uwagami na temat pracy szkoły w zakresie edukacji i wychowania (94%).
10. W szkole podejmowane są działania profilaktyczne i wychowawcze w celu eliminowania zagrożeń i wzmacniania pozytywnych zachowań (98%).
11. W szkole dokonuje się modyfikacji działań eliminujących zagrożenia i wzmacniających właściwe zachowania z uwzględnieniem inicjatyw uczniów i ich rodziców

Obszary wymagające poprawy:

1. Zdaniem nauczycieli aż 72% uczniów nie zna zbyt dobrze zasad zachowania się w szkole.
- 2, Pomimo tego, że nauczyciele systematycznie komunikują uczniom jakich zachowań się od nich oczekuje, aż 38% ich nie przestrzega.
3. Co piąty nauczyciel uważa, że normy społeczne nie są przestrzegane
4. W szkole występują zachowania negatywne w tym: agresja słowna - 82%, używanie wulgaryzmów - 74%, lekceważenie obowiązków – 68% i agresja fizyczna – 50%.

Wnioski:

1. Systematycznie współpracować z rodzicami uczniów tak, aby wspólnie stworzyć jak najlepsze warunki do nabywania wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej i aby kształtować właściwe normy i postawy społeczne u ich dzieci.
2. Wspierać uczniów, tak aby mieli poczucie sukcesu w nauce na miarę swoich możliwości i motywację do nauki.
3. Podjąć działania zmierzające do ograniczenia negatywnych zachowań uczniów, między innymi takich jak: wyśmiewanie, zastraszanie, bicie i poniżanie.

III. W wyniku diagnozy i ewaluacji oddziaływań Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki na rok szkolny 2018/2019 wyłoniono następujące mocne strony szkoły oraz obszary problemowe:

Mocne strony szkoły

- umiejętność aktywizowania społeczności lokalnej, w tym rodziców uczniów do udziału w przedsięwzięciach inicjowanych przez szkołę– np. budżet partycypacyjny, pikniki środowiskowe, akcje charytatywne.
- sprawnie realizowane są zagadnienia związane z bezpieczeństwem uczniów w szkole i poza nią, uczniowie znają i przestrzegają przepisy bezpieczeństwa, unikają niebezpiecznych miejsc i ludzi zagrażających ich zdrowiu i życiu, dbają o swoje zdrowie i estetyczny wygląd, starają się nie narażać innych na niebezpieczeństwo, wiedzą do kogo należy zwrócić się o pomoc. Szkoła współpracuje w realizacji tych zadań z wieloma podmiotami w tym z Policją, Strażą Miejską, Strażą Pożarną, Ośrodkiem Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrze
- szkoła realizuje zadania związane z rozwojem zainteresowań i uzdolnień uczniów poprzez szeroką ofertę zajęć pozalekcyjnych, konkursów plastycznych, przedmiotowych i zawodów sportowych
- uczniowie w przeważającej większości nawiązują poprawne relacje z rówieśnikami i z nauczycielami.

Obszary wymagające poprawy:

- odnotowano przypadki nagannych zachowań: wagary, spóźnianie się na pierwsze godziny lekcyjne, łamanie zakazu używania telefonów komórkowych, naruszanie granic intymności drugiej osoby,
- stale utrzymuje się problem stosowania agresji słownej i fizycznej w relacjach rówieśniczych. Wciąż istnieje problem przemocy, w tym cyberprzemocy polegającej na wykluczaniu i ośmieszaniu rówieśnika („hejt”, wykluczanie z grup klasowych, umieszczanie kompromitujących zdjęć),
- nadal obserwuje się dużą grupę uczniów o zbyt niskiej motywacji do pracy pomimo wystarczających możliwości intelektualnych.

IV. Na podstawie analizy ankiet kierowanych do rodziców ustalono:

Czynniki chroniące:

Prawie połowa (**45%**) ankietowanych rodziców deklaruje, że spędza dużo lub bardzo dużo czasu ze swoimi dziećmi. **55%** zaś deklaruje że spędza przeciętnie dużo czasu.

Nieco poniżej połowa ankietowanych (**48%**) twierdzi, że współmałżonek/partner dużo lub bardzo dużo czasu spędza czasu wolnego z dzieckiem, a **40 %** określa tę długość czasu na przeciętny.

Zdecydowana większość rodziców (**97%**) twierdzi, że zawsze lub dosyć często wie gdzie wychodzi syn/córka z domu i z kim będzie spędzać czas.

Zdecydowana większość rodziców (**98%**) twierdzi, że raczej nie napotyka na trudności w wysłuchiwanie syna bądź córki.

Czynniki ryzyka:

W domach **61 %** ankietowanych bardzo rzadko zdarzają się sytuacje utraty kontroli w konflikcie, zaś **31%** ankietowanych przyznaje, że członkowie ich rodziny czasami tracą kontrolę co nad swoimi zachowaniami co prowadzi do konfliktów. **8 %** przyznaje, że zdarza się to dosyć często.

Zdaniem **73 %** ankietowanych w ich domach nie zdarza się, aby ktoś w złości uderzył innego członka rodziny, natomiast **22%** przyznaje że takie sytuacje zdarzają się rzadko, a **5%**, że czasami.

Brak konfliktów związanych z piciem alkoholu bądź używaniem narkotyków przez któregoś z członków rodziny deklaruje **97%** ankietowanych.

W rodzinie pochodzenia (rodzice, rodzeństwo, dziadkowie) ankietowanych nie występował problem alkoholowy lub narkotykowy (w tym uzależnienie od leków) u **70%** ankietowanych. Natomiast u **25 %** ankietowanych występował problem alkoholowy lub narkotykowy.

Wśród **80%** ankietowanych nie zdarza się, a wśród **11%** zdarza się rzadko aby członkowie rodziny sięgali po alkohol lub narkotyki tak, że są tego świadkami inni domownicy. Zdarza się to czasami lub dosyć często u **9%** ankietowanych.

Zdecydowana większość – **99%** - nie posiada wiedzy o tym żeby syn/córka kiedykolwiek choć jeden raz sięgnęła po alkohol, papierosy lub narkotyki (w tym „dopalacze” i leki pobudzające psychoruchowo zażywane bez wiedzy rodziców). Natomiast **1%** rodziców przyznaje, że zdarzyło się to jemu dziecku.

Większość (**83%**) rodziców wiedziałaby gdzie zwrócić się po pomoc w przypadku gdyby w rodzinie pojawił się problem nadużywania lub uzależnienia od substancji psychoaktywnych, natomiast **17%** nie wiedziałaby gdzie jej szukać.

Z analizy ankiet wynika, że **czynnikami chroniącymi** przed uzależnieniem od substancji psychoaktywnych są między innymi:

- rozmowy z rodzicami o wydarzeniach dnia codziennego
- monitorowanie przez rodziców czasu spędzanego przez dziecko wieczorem poza domem
- wsparcie emocjonalne matki,
- wsparcie emocjonalne ojca,
- czas spędzany z matką,
- czas spędzany z ojcem,

Z analizy ankiet wynika, że **czynnikami ryzyka** problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych leżącymi w środowisku szkolnym są między innymi:

- **konflikty wśród domowników** – wysoki procent uczniów doświadcza sytuacji, w których domownicy tracili panowanie nad sobą w trakcie konfliktów,
- **przemoc fizyczna pomiędzy domownikami** – istotna liczba rodziców przyznaje, że w ich domach zdarza się incydenty użycia przemocy fizycznej wśród domowników. Rodzice deklarują, że tego typu problem pojawia się, choć ich zdaniem jest on rzadki.
- **istnienie problemu uzależnienia lub nadużywania substancji psychoaktywnych w rodzinie pochodzenia matki bądź ojca** – wśród istotnej liczby ankietowanych rodziców istniał problem alkoholowy lub narkotykowy w rodzinie pochodzenia.

Inne badane czynniki ryzyka:

- **konflikty związane z piciem alkoholu w rodzinie ucznia,**
 - **powszechność używania środków psychoaktywnych przez domowników**
- nie są silnie nasycone.

V. Z analizy ankiet kierowanych do uczniów wynika, że:

1. Zdecydowana większość (**83%**) ankietowanych uczniów ocenia własne relacje z bliskimi w domu jako pełne zaufania i szacunku. 10 % uczniów opisuje je jako obojętne, natomiast około 4 % ocenia je jako konfliktowe.

2. Zdecydowana większość (**94%**) uczniów deklaruje, że ma swoje zainteresowania (taniec, sport, muzyka, fotografia, malarstwo, zwierzęta, motoryzacja, informatyki i gry komputerowe). Pozostała część nie ma konkretnych zainteresowań.
3. Relacje z rówieśnikami, które są pełne szacunku i akceptacji deklaruje **85%** ankietowanych uczniów. Około 9 % opisuje je jako konfliktowe, natomiast pozostała część twierdzi, że ma problem z nawiązywaniem relacji z rówieśnikami. Równocześnie tylko 3% ankietowanych twierdzi, że nie ma przyjaciół.
4. Wśród ankietowanych uczniów **85%** akceptuje siebie i swój wygląd. Pozostałe 15 % chciałoby coś w nim zmienić - w wyglądzie zewnętrznym (wzrost, wagę) lub w swoich cechach charakteru (stosunek do nauki, cechy osobowościowe), w tym część uczniów (około 3%) ma do siebie i swojego ciała stosunek bardzo negatywny. Aż 34% uczniów akceptuje tylko pewne aspekty siebie a inne chciałaby zmieniać.
5. W obliczu problemu **39%** uczniów próbuje samemu je rozwiązywać, pozostali szukają pomocy u innych osób, najczęściej u rodziców i przyjaciół. **88%** czuje się rozumianych przez innych, natomiast pozostała część czuje się nierozumiana.
6. Większość (**85%**) uczniów radzi sobie z uczuciami przykrymi i trudnymi, pozostali nie potrafią zastosować skutecznej strategii na doświadczane emocje trudne.
7. Prawie wszyscy ankietowani uczniowie lubią przebywać w swoim domu.
8. Większość (**83%**) uczniów nie dokonywała aktów autoagresji, ani o tym nie myślała. Jednak istotna liczba ankietowanych (17% czyli co szósty uczeń) przyznaje się do myśli dotyczących autoagresji (w tym do samookaleczenia) lub tego dokonała.
9. Tylko kilku z ankietowanych uczniów przyznaje się do sięgania po alkohol. Zdecydowana większość (**98%**) uznaje sięganie po środki psychoaktywne za coś niewłaściwego

Z analizy ankiet wynika, że uczniowie czują wsparcie w swoich domach i lubią tam przebywać. Zdecydowana część uczniów czuje się szczęśliwa i posiada przyjaciół, stara się rozwijać swoje zainteresowania i aktywnie spędzać czas. Nie stwierdzono wyraźnego problemu związanego z piciem alkoholu oraz sięganiem po inne środki psychoaktywne. Problemem jest dosyć wysoki odsetek osób, które nie akceptują siebie i swojego wyglądu oraz rozważających podjęcie aktu autoagresji lub mających go za sobą.

Czynnikami chroniącymi są:

- poczucie wsparcia rodziców i przyjaciół,

- zainteresowania i hobby, które są zdrową alternatywą dla zachowań ryzykownych,
- poczucie zrozumienia u części badanych.

Czynnikami ryzyka są:

- negatywny obraz siebie części uczniów,
- **tendencje autoagresywne u części uczniów,**
- poczucie niezrozumienia ze strony dorosłych.

Wnioski: W związku z wynikami badań podejmowane w szkole oddziaływania profilaktyczne powinny mieć głównie charakter profilaktyki uniwersalnej oraz selektywnej.

STANDARDY PRACY WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEJ SZKOŁY

1. Program wychowawczo – profilaktyczny szkoły wspiera i uzupełnia działania rodziny i szkoły.
2. Program wychowawczo – profilaktyczny sprzyja wszechstronnemu rozwojowi osobowemu każdego wychowanka i jest dostosowany do jego potrzeb.
3. Prawa i obowiązki wychowawcze w stosunku do swoich dzieci posiadają rodzice. Nauczyciele wspierają rodziców w procesie wychowania.
4. Wszyscy członkowie społeczności szkolnej znają program wychowawczo-profilaktyczny i są jego współtwórcami w kolejnych etapach realizacji.
5. Wszyscy pracownicy szkoły biorą udział w realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego, wspomagając się wzajemnie w zwalczaniu problemów, podejmując współodpowiedzialność za efekty jego realizacji.
6. Program wychowawczo – profilaktyczny szkoły zawiera elementy terapeutyczne, by wesprzeć prawidłowy rozwój każdego ucznia.

7. Program wychowawczo – profilaktyczny odpowiada na realne problemy oraz zagrożenia pojawiające się w szkole i w środowisku. Minimalizuje wpływ czynników ryzyka - niewłaściwy wpływ środowiska rówieśniczego; dysfunkcje rodziny; predyspozycje osobowościowe, indywidualne uczniów; niewłaściwie zorganizowany czas wolny. Wzmacnia występowanie czynników chroniących - wspomaga rodzinę w pełnieniu funkcji wychowawczych i opiekuńczych; jasno określa wartości, normy i zasady; umożliwia przynależność do pozytywnych grup rówieśniczych, stwarza warunki do rozwoju na miarę możliwości, rozwija zainteresowania; zapobiega niepowodzeniom szkolnym.
8. W szkole promuje się postawy społecznie akceptowane i powszechnie uznawane, uniwersalne zasady i wartości etyczno - moralne mają swoje odbicie w zadaniach wychowawczych na każdym z etapów kształcenia.
9. Szkoła uczy i rozwija samorządność uczniów, stwarza im warunki do prezentowania własnych opinii i ocen.

CELE SZKOLNYCH ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNYCH

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1. fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych.
2. intelektualnej – ukierunkowanej na ukształtowanie ucznia, który dba o własny rozwój intelektualny, zdobywanie wiedzy i wykształcenia, a także podejmuje ciągłą pracę nad motywacją do nauki.
3. społecznej – ukierunkowanej na:
 - kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz umiejętności dokonywania wyborów
 - doskonalenie umiejętności wypełniania ról społecznych, w tym roli obywatela Polski i Europy, który prezentuje postawę patriotyczną, pielęgnuje dorobek kulturowy kraju i mowę ojczystą.

4. emocjonalnej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów w zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej, rozwijanie kompetencji związanych z rozumieniem i wyrażaniem uczuć.
5. duchowej - ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

1. współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
2. kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu , a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,
3. współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
4. wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
5. kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
6. doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
7. wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
8. kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,

9. przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,
10. wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

1. poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,
2. rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
3. kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
4. kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
5. prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
6. doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

1. Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych,
2. Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
3. Przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
4. Informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Działalność profilaktyczna w szkole obejmuje w szczególności:

1. Wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
2. Wspieranie uczniów którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na ryzyko zachowań ryzykownych,

3. Wspieranie uczniów u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia,
4. Realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych
5. Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
6. Kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
7. Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów zachowań ryzykownych.

Profilaktyka szkolna nastawiona jest na:

- wspieranie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i promocji zdrowia w życiu,
- ograniczenie i osłabienie czynników ryzyka zaburzających prawidłowy rozwój i dezorganizujących zdrowy styl życia, sprzyjających rozwojowi problemów,
- wzbudzanie i wzmacnianie czynników chroniących rozwój dziecka.
- działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej

ZASADY REALIZACJI PROGRAMU

1. Podstawowe zasady realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu.

I etap edukacyjny

Działania wychowawczo- profilaktyczne w zakresie rozwoju fizycznego		
Zadania	Sposób realizacji	Efekty oddziaływań
Profilaktyka prozdrowotna - rozwijanie dbałości o własny wygląd, zdrowie i bezpieczeństwo.	1. Praca na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych. 2. Uczestnictwo w akcjach i konkursach dotyczących bezpieczeństwa, profilaktycznych i prozdrowotnych. 3. Realizacja programów profilaktyczno- zdrowotnych. 4. Uczestnictwo w konkursach i zawodach sportowych.	Uczeń potrafi zadbać o higienę swojego ciała i estetyczny wygląd. Ubiera się stosownie do pogody. Zna podstawowe zasady zdrowego odżywiania się.

	5. Pełnienie dyżurów uczniowskich. 6. Propagowanie bezpiecznego stylu życia i sposobów spędzania wolnego czasu. 7. Współpraca z instytucjami ukierunkowanymi na troskę o zdrowie i bezpieczeństwo społeczeństwa.	Wie jak powinien wyglądać jego zdrowy jadłospis. Rozumie znaczenie snu i wypoczynku dla jego zdrowia. Rozumie znaczenie wpływu aktywnego spędzania czasu (sportu) na jego zdrowie. Zna podstawowe zasady BHP funkcjonujące w klasie i szkole i przestrzega ich.
Kształtowanie postaw i nawyków proekologicznych	1. Praca na zajęciach lekcyjnych w zakresie edukacji przyrodniczej i środowiskowej. 2. Uczestnictwo w konkursach związanych z tematyką ekologiczną. 3. Udział w akcjach ekologicznych (warsztaty, prelekcje, wycieczki)	Zna i stara się stosować podstawowe zasady segregacji śmieci i odpadów. Poznaje współzależność między człowiekiem a środowiskiem naturalnym. Stara się dbać o swoje najbliższe otoczenie.
Ratownictwo, pierwsza pomoc	1. Zapoznanie uczniów z telefonami alarmowymi, zasadami udzielania pierwszej pomocy. 2. Udział w akcjach, konkursach i projektach w zakresie ratownictwa i pierwszej pomocy. 3. Realizacja szkolnych programów w zakresie pierwszej pomocy.	Rozpoznaje sytuacje zwiastujące zagrożenie. Wie, gdzie szukać pomocy w sytuacjach, gdy zagrożone jest zdrowie i życie jego oraz jego bliskich i znajomych. Zna telefony alarmowe. Potrafi poinformować o sytuacji zagrożenia.

Działania wychowawczo- profilaktyczne w zakresie rozwoju intelektualnego

Budzenie własnych zainteresowań, odkrywanie uzdolnień i możliwości.	1. Prowadzenie zajęć rozwijających zainteresowania uczniów. 2. Organizowanie wystaw, prac, konkursów. 2. Indywidualizowanie pracy z uczniem; motywowanie do odkrywania przez niego własnych uzdolnień i możliwości.	Uczeń lubi się uczyć, lubi szkołę. Definiuje swoje zainteresowania. Wie, co potrafi dobrze wykonać, a co jeszcze się nie udaje i musi nad tym pracować. Poznaje swoje możliwości twórcze. Stara się decydować w sprawach związanych z nauką szkolną oraz pozaszkolną.
Kształtowanie postawy twórczej.	1. Gry i zabawy tematyczne. 2. Prowadzenie zajęć wychowawczych. 3. Udział w kołach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia.	Potrafi zaciekać innymi swoimi zainteresowaniami. Dzieli się z innymi swoimi osiągnięciami. Buduje samoświadomość i wzmacnia poczucie własnej wartości.
Przygotowanie do odbioru dóbr kultury i sztuki. Szanowanie dorobku narodowego przy jednoczesnym otwarciu się na wartości europejskie.	1. Wyjścia i wyjazdy do teatru, kina, opery, muzeum. 2. Edukacja czytelnicza i multimedialna. 3. Promowanie intelektualnych form spędzania wolnego czasu. 4. Stosowanie w procesie dydaktycznych aktywnych form pracy.	Podejmuje próby aktywnego uczestnictwa w kulturze. Poznaje rolę i znaczenie kultury i sztuki w życiu człowieka.
Przygotowanie do życia w społeczeństwie informatycznym i informacyjnym- zapoznanie uczniów z różnymi sposobami zdobywania wiedzy.	1. Udział w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych. 2. Przygotowanie uczniów do konkursów przedmiotowych, czytelniczych i innych związanych z zainteresowaniami uczniów. 3. Indywidualne i zespołowe przygotowanie i prezentowanie wiedzy zdobytej na zajęciach.	Uczy się krytycznie i racjonalnie korzystać z oferty medialnej. Uczy się doceniać znaczenie książki dla rozwoju emocjonalnego i intelektualnego człowieka. Stara się decydować w sprawach związanych ze sposobem spędzania

		wolnego czasu i dobierania lektur. Korzysta z edukacyjnych portali internetowych w celu poszerzania wiedzy i rozwijania zainteresowań.
Profilaktyka uzależnień - przekazywanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami od środków psychoaktywnych, gier komputerowych i Internetu	1. Zajęcia z wychowawcą, warsztaty i pogadanki prowadzone w szczególności przez psychologa i pedagoga szkolnego	Ma wiedzę na temat istnienia problemu uzależnień Ma wiedzę o specjalistach i instytucjach, które pomagają w problemie uzależnień dzieciom i dorosłym.

Działania wychowawczo- profilaktyczne w zakresie rozwoju emocjonalnego

Kształtowanie umiejętności życiowych, w szczególności: samokontroli, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji	1. Udział w zajęciach wychowawczych, psychoedukacyjnych i terapeutycznych. 2. Wdrażanie działań wolontaryjnych	Rozpoznaje i nazywa podstawowe emocje człowieka (złość, radość, smutek, strach itp.) Poznaje właściwe sposoby wyrażania swoich emocji. Stara się panować nad złością. Uczy się wrażliwości na potrzeby innych, w tym niepełnosprawnych kolegów. Niesie pomoc potrzebującym, także w sytuacjach codziennych.
Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem i prawidłowego zachowania w	1. Pogadanki, warsztaty, psychodramy, lekcje psychoedukacyjne i profilaktyczne.	Poznaje sposoby radzenia sobie ze stresem. Nie wstydzi się prosić o pomoc; wie gdzie jej szukać.

sytuacjach obciążających emocjonalnie		
Kształtowanie konstruktywnych metod radzenia sobie z uczuciami przykrymi w ramach profilaktyki uzależnień.	1. Pogadanki, warsztaty, psychodramy, lekcje psychoedukacyjne i profilaktyczne. 2. Treningi radzenia sobie z uczuciami przykrymi prowadzone przez szkolnych specjalistów wobec uczniów u których rozpoznano taką potrzebę.	Stara się wyrażać złość w sposób konstruktywny. Uczy się wyrażać emocje, w tym emocje przykre aby ograniczać destrukcyjny wpływ ich tłumienia na samopoczucie.

Działania wychowawczo- profilaktyczne w zakresie rozwoju społecznego

Wdrażanie do samorządności, odpowiedzialności i współdziałania w grupie rówieśniczej.	1. Gry i zabawy integrujące zespół. 2. Zadania do wykonania w grupie rówieśniczej 3. Udział w uroczystościach szkolnych i klasowych.	Poznaje i stara się stosować elementarne zasady i normy współżycia w grupie rówieśniczej. Uczy się działania w zespole. Rozumie potrzebę współodpowiedzialności za decyzje podejmowane przez grupę rówieśniczą. Przyswaja sobie podstawowe zasady tolerancji.
Kształtowanie umiejętności stosowania zasad kultury bycia na co dzień.	1. Scenki dramatyczne, warsztaty, pogadanki, praca z tekstem.	Poznaje i stara się stosować formy grzecznościowe obowiązujące w najbliższym otoczeniu. Jest taktowny i koleżeński. Stara się zachowywać w sposób nienaruszający godności osobistej innych osób, a zwłaszcza rówieśników.
Poznanie Praw Dziecka	1. Zajęcia wychowawcze poświęcone tej tematyce. 2. Udział w uroczystościach szkolnych i klasowych poświęconych tej tematyce 3. Tworzenie kodeksów klasowych	Rozumie, że ludzie mają równe prawa. Zna swoje prawa i obowiązki w szkole i w rodzinie. Stara się określać i wyrażać własne potrzeby w zakresie bezpieczeństwa, miłości i akceptacji.
Przygotowanie do właściwego pełnienia ról społecznych.	1. Zajęcia wychowawcze. 2. Zajęcia w grupie rówieśniczej. 3. Prawidłowe wywiązywanie się z obowiązków rodzinnych, szkolnych.	Uczy się działania w grupie rówieśniczej. Ma świadomość przynależności do zespołu klasowego i świadomie uczestniczy w życiu tego zespołu. Przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej oraz w świecie dorosłych. Wypełnia swoje obowiązki wynikające z pełnionej roli w rodzinie i szkole.
Poznanie dorobku kulturowego Europy i świata. Kształtowanie postawy tolerancji i szacunku dla innych narodów, kultur, religii	1. Zajęcia wychowawcze poświęcone tej tematyce, wycieczki.	Ma świadomość przynależności narodowej. Wie, że istnieją inne narody, różniące się tradycją, religią i kulturą. Wie czym jest odrębność narodowa.

Rozwijanie umiejętności poszukiwania wsparcia społecznego w ramach profilaktyki uzależnień.	1. Pogadanki, warsztaty, psychodramy, lekcje psychoedukacyjne i profilaktyczne. 2. Indywidualna praca psychologa, pedagoga i wychowawcy z uczniami u których rozpoznano szczególną potrzebę zapewnienia wsparcia oraz rozwijania umiejętności szukania pomocy u innych osób.	Ma coraz większą świadomość potrzeby poszukiwania wsparcia u rodziców, nauczycieli i innych osób znaczących w obliczu trudności osobistych. Zna alternatywne sposoby rozwiązywania własnych problemów osobistych.
--	---	--

Działania wychowawczo- profilaktyczne w zakresie rozwoju duchowego		
Budowanie systemu wartości oraz rozwijanie umiejętności decydowania o sobie.	1. Pogadanki, warsztaty, psychodramy, lekcje psychoedukacyjne.	Poznaje wartości ważne w życiu rodzinnym i szkolnym. Rozumie pojęcie dobra, uczciwości, prawdomówności Uczy się postępować zgodnie z tymi wartościami.
Rozwijanie umiejętności stawianie celów i dokonywanie wyborów.	1. Pogadanki, warsztaty, psychodramy, lekcje psychoedukacyjne	Stara się wywiązywać z powierzonych zadań w określonym czasie. Dbą o estetykę wykonywanej pracy. Poznaje swoje mocne i słabe strony. Stara się pracować nad swoimi niedoskonałościami.
Kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych	1. Udział w uroczystościach szkolnych, lokalnych i państwowych. 2. Wycieczki, wyjścia do teatru, kina, muzeum.	Jest świadomy bycia Polakiem. Zna i szanuje symbole narodowe. Uroczystości szkolne i narodowe podkreśla odświętnym strojem i właściwą postawą.

II etap edukacyjny

Działania wychowawczo- profilaktyczne w zakresie rozwoju fizycznego		
Zadanie	Sposób realizacji	Efekty oddziaływań
Profilaktyka prozdrowotna - kształtowanie postaw realizujących zdrowy tryb życia	1. Realizacja programów profilaktyczno- zdrowotnych. 2. Uczestnictwo w akcjach i konkursach dotyczących działań profilaktycznych i prozdrowotnych. 3. Uczestnictwo w konkursach i zawodach sportowych. 4. Współpraca z instytucjami ukierunkowanymi na troskę o zdrowie i bezpieczeństwo społeczeństwa.	Uczeń dba o higienę osobistą, kondycję fizyczną i psychiczną. Wygląda czysto i schludnie, zgodnie z obowiązującymi w szkole zasadami. Uprawia sport, zdaje sobie sprawę z wpływu aktywności fizycznej i troski o zdrowie na prawidłowy rozwój człowieka.
Kształtowanie postaw i nawyków proekologicznych	1. Praca na zajęciach lekcyjnych w zakresie edukacji przyrodniczej i ekologicznej. 2. Uczestnictwo w konkursach związanych z tematyką ekologiczną. 3. Udział w akcjach ekologicznych (warsztaty, prelekcje, wycieczki)	Poznaje zależność między człowiekiem a środowiskiem naturalnym. Działa na rzecz ochrony najbliższego otoczenia. Propaguje idee proekologiczne. Zna i stosuje podstawowe zasady segregacji śmieci i odpadów.
Pierwsza pomoc przedmedyczna	1. Zapoznanie z zasadami udzielania pierwszej pomocy- udział w prezentacjach prowadzonych przez ratowników. 2. Udział w akcjach, konkursach i projektach w zakresie ratownictwa i pierwszej pomocy. 3. Realizacja szkolnych programów prozdrowotnych.	Zna zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Zna telefony alarmowe. Potrafi właściwie zareagować w sytuacji wystąpienia zagrożenia zdrowia i życia.

Przestrzeganie obowiązujących norm i zasad bezpieczeństwa (w tym zasad BHP).	1. Uczestnictwo w kampaniach, akcjach i konkursach dotyczących bezpieczeństwa.	Przestrzega zasad higienicznego trybu życia, przepisów bezpieczeństwa w szkole i poza nią, unika niebezpiecznych sytuacji i osób. Potrafi przygotować stanowisko pracy zgodnie z zasadami higieny i bezpieczeństwa.
--	--	--

Działania wychowawczo- profilaktyczne w zakresie rozwoju intelektualnego		
Rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań. Stwarzanie optymalnych warunków rozwoju.	1. Prowadzenie zajęć rozwijających zainteresowania uczniów. 2. Indywidualizowanie pracy z uczniem. 3. Praca z uczniem zdolnym	Rozwija swoje zainteresowania na zajęciach szkolnych i pozaszkolnych. Umiejętnie planuje i organizuje swój wolny czas. Uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych zgodnie ze swoimi możliwościami i zainteresowaniami.
Praca nad samodoskonaleniem.	1. Udział w zajęciach pozalekcyjnych , pozaszkolnych, kołach zainteresowań, konkursach; 2. Korzystanie z multimedialnych ofert poszerzających zainteresowania i pogłębiających wiedzę.	Zna swoje możliwości i predyspozycje. Dbą o dobre wyniki nauczania. Zna sposoby samodzielnego zdobywania wiedzy, rozwijania uzdolnień i zainteresowań. Systematycznie poszerza swoją wiedzę i rozwija umiejętności. Potrafi formułować cele i dąży do ich realizacji. Stara się świadomie planować własny rozwój.
Przygotowanie do odbioru dóbr kultury i sztuki.	1. Wyjścia i wyjazdy do teatru, kina, filharmonii, opery, muzeum.	Rozumie znaczenie kultury i sztuki w życiu człowieka,

Szanowanie dorobku narodowego przy jednoczesnym otwarciu się na wartości europejskie.	2. Promowanie intelektualnych form spędzania wolnego czasu. 3. Stosowanie w procesie dydaktycznych aktywnych form pracy.	Aktywnie i z satysfakcją uczestniczy w odbiorze kultury.
Przygotowanie do życia w społeczeństwie informatycznym i informacyjnym- zapoznanie uczniów z różnymi sposobami zdobywania wiedzy.	1. Udział w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych. 2. Edukacja czytelnicza i multimedialna. 3. Udział w konkursach przedmiotowych, czytelniczych i innych związanych z zainteresowaniami uczniów. 3. Indywidualne i zespołowe przygotowanie prezentacji wiedzy na określony temat.	Zna i wykorzystuje w praktyce podstawowe zasady posługiwania się komputerem i technologią informacyjną. Samodzielnie, korzysta ze zbiorów biblioteki szkolnej, poszukuje informacji, podejmuje próby selekcjonowania jej. Rozumie rolę i znaczenie książki w życiu człowieka. Stara się poprawnie wartościować i wybierać treści z oferty medialnej oraz kontrolować czas korzystania z nich.
Profilaktyka uzależnień - przekazywanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami od środków psychoaktywnych, gier komputerowych i Internetu	Zajęcia z wychowawcą, warsztaty i pogadanki prowadzone w szczególności przez psychologa i pedagoga szkolnego	Ma wiedzę na temat istnienia problemu uzależnień Ma wiedzę o specjalistach i instytucjach, którzy pomagają w problemie uzależnień dzieciom i dorosłym.

Działania wychowawczo- profilaktyczne w zakresie rozwoju emocjonalnego

Kształtowanie umiejętności życiowych, w szczególności: samokontroli;	1. Udział w zajęciach wychowawczych, psychoedukacyjnych i terapeutycznych. 2. Wdrażanie działań wolontaryjnych	Analizuje swoje emocje, sposób myślenia i zachowanie. Przewiduje własne reakcje, potrafi
--	---	---

rozpoznawania i wyrażania własnych emocji.		zapanować nad emocjami. Stara się wyrażać emocje w sposób akceptowany społecznie, reaguje adekwatnie do sytuacji. Jest wrażliwy na potrzeby innych, w tym niepełnosprawnych. Udziela im pomocy w życiu codziennym.
Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem i prawidłowego zachowania w sytuacjach obciążających emocjonalnie.	1. Pogadanki, warsztaty, psychodramy, lekcje psychoedukacyjne i profilaktyczne.	Zna wpływ sytuacji stresowej na życie człowieka. Poznaje sposoby radzenia sobie ze stresem. w sytuacjach trudnych zwraca się o pomoc do dorosłych.
Nabywanie świadomości własnych słabych i mocnych stron, kształtowanie samoakceptacji, budowanie poczucia własnej wartości.	1. Warsztaty dla uczniów prowadzone przez specjalistów; lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce – wskazanie konkretnych zajęć	Określa swoje mocne i słabe strony. Akceptuje własną osobę. Jest świadomy swoich możliwości, pracuje nad przezwyciężaniem własnych wad i słabości.
Rozwijanie umiejętności konstruktywnego radzenia sobie z emocjami przykrymi w ramach profilaktyki uzależnień	1. Pogadanki, warsztaty, psychodramy, lekcje psychoedukacyjne i profilaktyczne. 2. Treningi radzenia sobie z uczuciami przykrymi prowadzone przez szkolnych specjalistów wobec uczniów, u których rozpoznano taką potrzebę.	Stara się wyrażać złość w sposób konstruktywny. Uczy się wyrażać emocje, w tym emocje przykre aby ograniczać destrukcyjny wpływ ich tłumienia na samopoczucie. Posiada większą samoświadomość dotyczącą istnienia zależności pomiędzy sferą emocji a ryzykiem uzależnień.

Działania wychowawczo- profilaktyczne w zakresie rozwoju społecznego

Wdrażanie do samorządności, odpowiedzialności i współdziałania w grupie rówieśniczej.	1. Gry i zabawy integrujące zespół. 2. Zadania do wykonania w grupie rówieśniczej 3. Udział w uroczystościach szkolnych i klasowych.	Postępuje zgodnie z ogólnie przyjętymi normami i zasadami postępowania. Nawiązuje poprawne relacje rówieśnicze. Zna i stosuje różne sposoby prowadzenia dialogu i dyskusji. Potrafi słuchać innych. Nawiązuje i podtrzymuje kontakt i współpracę z rówieśnikami. Rozumie potrzebę współpracy dla osiągnięcia wspólnych celów. Współdziała przy wytyczaniu celów i ich realizacji przez zespół klasowy oraz społeczność szkolną.
Kształtowanie umiejętności stosowania zasad kultury bycia na co dzień.	1. Scenki dramatyczne, warsztaty, pogadanki, praca z tekstem.	Zna i przestrzega zasad zachowania obowiązujące w najbliższym otoczeniu. Używa form grzecznościowych w relacjach z innymi ludźmi.
Przygotowanie do właściwego pełnienia ról społecznych.	4. Zajęcia wychowawcze. 5. Zajęcia w grupie rówieśniczej. 6. Prawidłowe wywiązywanie się z obowiązków rodzinnych, szkolnych.	Jest świadomy swojej przynależności do rodziny, społeczeństwa, narodu. Swoim zachowaniem i postawą wyraża przywiązanie do najbliższych, okazuje im szacunek i troszczy się o nich. Wypełnia swoje obowiązki wynikające z pełnionej roli w rodzinie i szkole.
Przestrzeganie praw dziecka, praw człowieka	1. Zajęcia wychowawcze poświęcone tej tematyce, zaznajomienie z przepisami. 2. Udział w akcjach, konkursach i projektach w zakresie znajomości praw dziecka, praw człowieka. 3. Tworzenie kodeksów klasowych.	Zna swoje prawa i obowiązki w rodzinie i szkole. Zauważa potrzeby innych ludzi w zakresie biologicznym, emocjonalnym i intelektualnym. Rozumie i akceptuje odmienność innych ludzi (np. niepełnosprawnych, o innym kolorze skóry itp.).
Poznanie dorobku kulturowego Europy i świata. Kształtowanie postawy tolerancji i szacunku dla innych narodów, kultur, religii.	1. Zajęcia wychowawcze poświęcone tej tematyce, wycieczki.	Jest świadomy własnej tożsamości narodowej i jednocześnie jest otwarty na kulturę innych krajów i narodów. Szanuje ich tradycje i dorobek.

Rozwijanie umiejętności poszukiwania wsparcia społecznego oraz kształtowanie asertywności w ramach profilaktyki uzależnień.	1. Pogadanki, warsztaty, psychodramy, lekcje psychoedukacyjne i profilaktyczne. 2. Indywidualna praca psychologa, pedagoga i wychowawcy z uczniami, u których rozpoznano szczególną potrzebę zapewnienia wsparcia oraz rozwijania umiejętności szukania pomocy u innych osób, a także umiejętności przyjmowania postawy asertywnej	Ma potrzebę poszukiwania wsparcia u rodziców, nauczycieli i innych osób znaczących w obliczu trudności osobistych. Zna alternatywne wobec substancji psychoaktywnych i urządzeń multimedialnych sposoby rozwiązywania własnych problemów osobistych. Rozwija umiejętność asertywnej postawy w obliczu próby nacisku ze strony innych osób na użycie substancji psychoaktywnych
--	---	---

Działania wychowawczo- profilaktyczne w zakresie rozwoju duchowego

Budowanie systemu wartości oraz rozwijanie umiejętności decydowania o sobie.	1. Pogadanki, warsztaty, psychodramy, lekcje psychoedukacyjne.	Określa wartości cenione w życiu rodzinnym, społecznym i narodowym. Postępuje zgodnie z tymi wartościami. Rozumie pojęcie sprawiedliwości, pracowitości, uczciwości, zaufania, odpowiedzialności, tolerancji, solidarności i kieruje się nimi w życiu. Potrafi wskazać wzorce osobowe godne naśladowania.
Rozwijanie umiejętności stawianie celów i dokonywania wyborów.	1. Pogadanki, warsztaty, psychodramy, lekcje psychoedukacyjne	Pracuje nad przezwyciężaniem własnych wad i słabości. Planuje swoje zadania i wywiązuje się z nich w określonym czasie. Dbą o jakość wyników swojej pracy. Przeprowadza samoocenę postawy, postępowania, umiejętności – wyciąga wnioski na przyszłość i kieruje się nimi w późniejszych działaniach.
Kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych	1. Udział w uroczystościach szkolnych, lokalnych i państwowych. 2. Wycieczki, wyjścia do teatru, kina, muzeum. 2. Spotkania z ważnymi postaciami w środowisku lokalnym.	Rozumie i potrafi określić pojęcia: tożsamość narodowa, tożsamość kulturowa, społeczność, ojczyzna, obywatel, demokracja, państwo. Posiada poczucie tożsamości narodowej, wie jak stać się dobrym obywatelem i chce nim zostać. Przyswaja sobie postawy społeczne i patriotyczne, uczy się demokracji i samorządności.

PROGRAM WYCHOWAWCZY - Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 14 im. Adama Mickiewicza w Zabrze

GLÓWNE ZADANIA NA ROK SZKOLNY 2019/2020

W związku z wynikami diagnozy przeprowadzonej w szkole, a także w oparciu o założenia i treści programu wychowawczo – profilaktycznego ustalono, że w bieżącym roku szkolnym oddziaływania powinny być ukierunkowane szczególnie na:

1. Wzmocnić działania ukierunkowane na redukcję zachowań agresywnych w tym cyberprzemocy. Szczególnie zwracać uwagę na formy przemocy które są trudne do uchwycenia (przemoc psychiczna polegająca na ośmieszaniu, wykluczaniu, poniżaniu, wyszydzaniu), a są bardzo dotkliwym rodzajem krzywdzenia, rzadziej niż agresja fizyczna i werbalna zgłaszanym nauczycielom:

- Kierować do uczniów mocny, jednoznaczny przekaz, że w szkole nie ma miejsca na jakiegokolwiek formy przemocy.
- Dbać o to by każdy uczeń wiedział, że w szkole nie ma zgody na eksponowanie jakichkolwiek treści nawiązujących do przemocy.
- Prowadzić edukację prawną - uświadamiać uczniom, że przemoc i agresja są niezgodne z obowiązującymi przepisami i pociągają za sobą szereg sankcji.
- Stosując sankcje, starać się, aby uczeń zrozumiał sens ich stosowania - wyjaśniać za co i dlaczego został ukarany, systematycznie wskazywać uczniom, jakich postaw i zachowań od nich oczekujemy oraz nagradzać je, jeśli wystąpią.
- Stwarzać uczniom możliwość jak najczęstszego ujawniania pożądanych przez nauczycieli zachowań. W tym celu wskazane jest angażować uczniów w różnego rodzaju prace na rzecz klasy, szkoły, środowiska lokalnego albo w działania z zakresu wolontariatu obejmujące pomoc dla zwierząt lub ludzi chorych, niepełnosprawnych, samotnych.

2. Wzmocnić działania motywujące do nauki szczególnie uczniów, którzy pracują poniżej swoich potencjalnych zdolności i nie wykorzystują ich w pełni, a co za tym idzie nie osiągają wyników odpowiednich do swoich możliwości. Wzmacniać za wkładany wysiłek, nawet jeśli efekty pracy są niezadowolające. Stosować ocenianie kształtujące – na bieżąco informować uczniów o ich postępach, wskazywać na mocne strony nawet w pojedynczych testach i sprawdzianach, omawiać obszary do zmiany.

3. Wzmacniać siłę oddziaływań czynników chroniących poprzez :

- dalszą psychoedukację rodziców nastawioną na rozwijaniu u nich umiejętności wspierania własnego dziecka,
- utrzymywanie w szkole działań służących rozwijaniu zainteresowań (kółek przedmiotowych, konkursów, akcji)

4. Niwelować wpływ czynników ryzyka:

- pracować nad wzrostem świadomości uczniów dotyczących własnego ciała i jego akceptacji,

- rozwijać umiejętności regulacji emocji trudnych u uczniów,
- rozwijać umiejętność budowania sieci wsparcia i szukania pomocy.

UCZESTNICY REALIZACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO

Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym, radą rodziców oraz samorządem uczniowskim, wspomaga ich w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z radą rodziców ,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży niedostosowaniem społecznym
- uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży niedostosowaniem społecznym
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- kształtują postawy obywatelskie, patriotyczne, prodemokratyczne,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia.

Wychowawcy klas:

- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów w klasie i organizują dla nich pomoc psychologiczno - pedagogiczną adekwatnie do rozpoznania
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w programie wychowawczo-profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem i psychologiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają sytuację wychowawczą w klasie i dbają o dobre relacje uczniów w klasie ,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych.

Rodzice:

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w zebraniach klasowych organizowanych przez szkołę,
- kontaktują się z wychowawcą i innymi nauczycielami w sprawach związanych z funkcjonowaniem ich dziecka w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,

- rada rodziców uchwala w porozumieniu z radą pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny szkoły.

Samorząd uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących, może podejmować działania z zakresu wolontariatu,
- reprezentuje potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję.

EWALUACJA PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

Zasady ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego:

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 4) rozmowy z rodzicami,

5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego powołany przez dyrektora. Zadaniem Zespołu jest opracowanie planu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana rada pedagogiczna i rada rodziców.

Program wychowawczo-profilaktyczny został uchwalony przez Radę rodziców w porozumieniu z Radą pedagogiczną szkoły w dniu 16.09.2019 roku.